

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра публічно-правових дисциплін**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для виконання аудиторної та самостійної роботи
з дисципліни
«СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ»**

**здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква - 2025

Затверджено
Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ

Протокол № 4 від 20 листопада 2025 р.

Укладач: **Клочко В.М.**, канд. юрид. наук, старший викладач кафедри публічно-правових дисциплін.

Клочко В.М., Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Судові та правоохоронні органи» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»/ уклад. В.М., Клочко. Біла Церква: БНАУ, 2025. 29 с.

Публікація містить рекомендації здобувачам вищої освіти для підготовки до практичних занять з дисципліни «Судові та правоохоронні органи», структуру та зміст навчальної дисципліни, теоретичні та практичні завдання для підготовки, питання для обговорення, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, та рекомендовану літературу.

Видання спрямоване на розвиток компетентностей щодо формування у студентів теоретичних і практичних знань в роботі судових та правоохоронних органів та практики їх застосування.

Рецензент: **Бровко Н.І.**, д-р юрид. наук, професор кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін Білоцерківського НАУ.

Методичні вказівки розглянуто на засіданні кафедри публічно-правових дисциплін, протокол № 3 від «29» жовтня 2025 р.

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету, протокол № 3 від 13 листопада 2025 р.

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Контент змістовних модулів	6
3. Тематичний план початкової дисципліни.....	6
4. Навчально-методичне забезпечення дисципліни.....	7
5. Теми лекційних занять.....	7
6. Теми практичних занять.....	10
7. Самостійна робота.....	11
8. Індивідуальні завдання	15
9. Методи навчання.....	16
10. Форми поточного та підсумкового контролю.....	17
11. Засоби оцінювання результатів навчання.....	17
12. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
13. Шкала оцінювання.....	18
14. Перелік наочно-технічних засобів навчання	18
15. Засоби уточнення та взаємодії	19
16. Орієнтовний перелік питань о підсумкового контролю	20
17. Рекомендовані джерела інформації.....	20
18. Інформаційні ресурси.....	29

ПЕРЕДМОВА

Судові та правоохоронні органи є однією з основних навчальних дисциплін, яка передбачена для обов'язкового вивчення при підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» у закладах вищої освіти. Засвоєння здобувачами вищої освіти матеріалу цієї дисципліни становить фундамент професійної підготовки юриста. Отримані знання допоможуть здобувачам вищої освіти, майбутнім юристам, зорієнтуватися у системі судових і правоохоронних органів та зробити свідомий вибір у напрямку професійної діяльності.

Метою вивчення дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» є формування у здобувачів вищої освіти базових знань та навичок про систему правосуддя, правоохоронну діяльність, та правовий статус посадових осіб, які залучені до системи судових та правоохоронних органів.

Предметом вивчення дисципліни «Судові та правоохоронні органи» є організація та діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів, а також правові основи їх роботи. Це включає вивчення їхньої системи, структури, завдань, компетенції, принципів функціонування та взаємодії, а також прав та обов'язків посадових осіб.

Завдання вивчення дисципліни «Судові та правоохоронні органи» полягають у формуванні здобувачів вищої освіти знань про структуру, завдання та функції судових та правоохоронних органів, а також у розвитку навичок аналізу нормативних актів та критичного мислення.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають:

загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Згідно з освітньо-професійною програмою очікуваними результатами вивчення дисципліни є наступні *програманні результати навчання*:

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи» полягають у тому, що дана навчальна дисципліна викладається після засвоєння студентами таких навчальних дисциплін, як: «Теорія держави та права», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Кримінальне право».

Навчальний план передбачає вивчення дисципліни «Кримінальне процесуальне право» у наступних формах: лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота.

На лекційні заняття виносяться 1/3 матеріалу, який пропонується до вивчення. Лекційні заняття системно охоплюють увесь курс, допомагають здобувачам вищої освіти засвоїти організацію та діяльність судових та правоохоронних органів, а також правові основи їх роботи.

Практичні (семінарські) заняття проводяться як згідно з питаннями, які розглядалися під час лекційних занять, так і за питаннями, які пропонувалися здобувачам вищої освіти для самостійного вивчення. Проведення практичних (семінарських) занять має за мету сформувати у здобувачів компетентності щодо критичного мислення та аналізу знань структури судових та правоохоронних органів та практики його застосування.

КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ»

Змістовий модуль 1. Організація та діяльність суду, прокуратури, поліції

Тема 1. Судова влада в Україні. Органи суддівського врядування.

Тема 2. Правовий статус суддів України.

Тема 3. Прокуратура України.

Тема 4. Національна поліція України та інші органи у складі МВС України.

Змістовий модуль 2. Організація та діяльність СБУ, НАБУ, ДБР, адвокатури та нотаріату

Тема 5. Служба безпеки України.

Тема 6. Державне бюро розслідувань.

Тема 7. Національне антикорупційне бюро України.

Тема 8-9. Адвокатура України. Нотаріат в Україні.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		л	П	ЛБ	Інд	СРС		Л	П	ЛБ	Інд
<i>Змістовий модуль 1. Загальні положення КПК.</i>											
Тема 1.1	8	2	4			2	3	1	2		
Тема 1.2	8	2	4			2					
Тема 1.3.	8	2	4			2					
Тема 1.4	8	2	4			2	3	1	2		
Разом за змістовим модулем 1	32	8	16			8	6	2	4		
<i>Змістовий модуль 2. Фіксування КП. Процесуальні рішення, строки, витрати. Відшкодування шкоди у КП. Заходи забезпечення КП.</i>											
Тема 2.1	8	2	4			2					
Тема 2.2	8	2	4			2	2		2		
Тема 2.3	7	2	4			1					
Тема 2.4	7	2	4			1					
Разом за змістовим модулем 2	30	8	16			6	2		2		
Усього годин	64	16	32			14	36	4	12		

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів, в т.ч. індивідуальні завдання.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ»

Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Організація та діяльність суду, прокуратури, поліції	
<p style="text-align: center;">Тема 1. Судова влада в Україні</p> <p>Поняття та значення судової влади. Історичний розвиток судових інституцій в Україні. Взаємодія судової влади з іншими гілками державного управління. Взаємозв'язок між судовою та законодавчою владою. Концепція судової системи в Україні. Принципи організації судової влади. Нормативно-правове регулювання функціонування судових органів. Основи організаційної структури судочинства. Місцеві суди України, їхній склад та юрисдикція. Категорії та структура апеляційних судів. Вищі спеціалізовані суди: їхній склад та функції. Верховний Суд України, його роль і Пленум. Конституційний Суд України як інститут конституційної юрисдикції: його завдання, склад і принципи діяльності. Процедура формування та компетенція Конституційного Суду. Загальні засади організації і роботи Конституційного Суду. Принципи здійснення судової влади та правосуддя. Форми реалізації правосуддя. Вимоги до суддів Конституційного Суду та їх повноваження. Процедура обрання Голови Конституційного Суду і його заступника, а також їхні функції. Основи конституційного провадження: конституційне подання, звернення і скарга. Нормативні акти Конституційного Суду України. Процедура призначення суддів, їх кваліфікаційний рівень. Національна школа суддів України, її статус і структура. Дисциплінарна відповідальність суддів. Порядок звільнення суддів та припинення їх повноважень. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її статус і функції. Суддівське самоврядування. Механізми забезпечення суддів та організаційне забезпечення діяльності судових органів. Поняття суддівського самоврядування, його організаційні форми, завдання та значення. Збори суддів. З'їзд суддів України. Рада суддів України.</p>	2

<p>Система забезпечення функціонування судової влади. Державна судова адміністрація України, її статус та повноваження. Територіальні органи ДСА. Апарат суду, служба організаційного забезпечення роботи суду. Служба судової охорони.</p>	
<p style="text-align: center;">Тема 2. Правовий статус суддів України</p> <p>Визначення правового статусу судді та його основні риси. Загальні положення щодо забезпечення незалежності суддів і правові гарантії її реалізації. Процедура комплектування суддівського корпусу. Умови, яким мають відповідати кандидати на посаду суддів місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих судів і Верховного Суду. Необхідний рівень професійної кваліфікації судді. Види юридичної відповідальності суддів в Україні та її специфічні риси. Дисциплінарна відповідальність служителів Феміди: підстави виникнення та порядок притягнення. Умови звільнення судді з посади й припинення його повноважень. Правове становище присяжного: вимоги до кандидатів та процедура їх відбору.</p>	2
<p style="text-align: center;">Тема 3. Прокуратура України</p> <p>Функції прокуратури: здійснення публічного обвинувачення в суді, процесуальне керівництво під час досудового розслідування, вирішення окремих процесуальних питань у кримінальному провадженні, а також здійснення нагляду за дотриманням законів при проведенні негласних або інших слідчих (розшукових) дій. Система прокуратури: Генеральну прокуратура, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, регіональні та місцеві прокуратури. Процедура призначення прокурорів, їх звільнення з адміністративних посад, а також припинення або зупинення повноважень передбачені відповідними нормативно-правовими актами. Дисциплінарну відповідальність прокурорів Органи прокурорського самоврядування. Соціальні гарантії та матеріальне забезпечення працівників прокуратури. Організаційне забезпечення прокуратури та її міжнародне співробітництво з іноземними правоохоронними органами у сфері кримінального провадження</p>	2
<p style="text-align: center;">Тема 4. Національна поліція України та інші органи у складі МВС України</p> <p>Завдання, повноваження та структура МВС України. Національна поліція України, правова основа та принципи її діяльності. Завдання Національної поліції, міжнародне співробітництво та взаємодія</p>	2

<p>поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Система поліції та статус поліцейських. Основні обов'язки та повноваження поліцейського. Види відповідальності поліцейських. Поліцейські заходи. Порядок застосування поліцейських заходів примусу. Добір на посаду поліцейського. Загальні засади проходження служби в поліції. Гарантії професійної діяльності поліцейського. Громадський контроль поліції. Соціальний захист поліцейських. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення поліції. Державна прикордонна служба України, її завдання, структура. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Національна гвардія України: завдання, структура та повноваження. Державна міграційна служба України.</p>	
<p><i>Разом за змістовий модуль 1</i></p>	<p>8</p>
<p align="center">Змістовий модуль 2. Організація та діяльність СБУ, НАБУ, ДБР, адвокатури та нотаріату</p>	
<p align="center">Тема 5. Служба безпеки України</p> <p>Служба безпеки України та її завдання. Правове регулювання діяльності органів безпеки. Принципи діяльності Служби безпеки. Система органів Служби безпеки. Структура Центрального управління СБУ. Колегія Служби безпеки, її склад і повноваження. Правове становище співробітників СБУ, їх права і обов'язки. Гарантії законності в діяльності Служби безпеки. Соціальний і правовий захист працівників органів безпеки.</p>	<p align="center">2</p>
<p align="center">Тема 6. Державне бюро розслідувань</p> <p>Поняття, завдання та гарантії незалежності ДБР. Система і структура органів ДБР. Повноваження ДБР. Директор ДБР та його заступники: порядок призначення та повноваження. Працівники ДБР: вимоги, порядок призначення на посаду, стажування, атестація. Звільнення працівника ДБР. Контроль за діяльністю ДБР.</p>	<p align="center">2</p>
<p align="center">Тема 7. Національне антикорупційне бюро України.</p> <p>Поняття, завдання, принципи діяльності НАБУ. Гарантії незалежності НАБУ. Система і структура органів НАБУ. Повноваження НАБУ. Директор НАБУ: порядок призначення та повноваження. Працівники НАБУ: порядок призначення, стажування, відрядження. Обмеження щодо працівників НАБУ.</p>	<p align="center">2</p>

Контроль за діяльністю НАБУ.	
<p align="center">Тема 8-9. Адвокатура України. Нотаріат в Україні.</p> <p>Загальні засади функціонування адвокатури в Україні: її поняття, основні завдання та принципи діяльності. Значення адвокатури в системі правоохоронних органів та її взаємодія з органами правопорядку. Форми організації адвокатської практики. Порядок формування адвокатського корпусу відповідно до чинного законодавства України. Правовий статус адвокатів. Основні напрями адвокатської діяльності. Механізми забезпечення гарантій для здійснення адвокатської професії. Питання дисциплінарної відповідальності адвокатів. Підстави та порядок призупинення або припинення права на здійснення адвокатської діяльності. Система адвокатського самоврядування: її завдання, принципи функціонування та організаційна структура.</p> <p>Загальні засади функціонування нотаріату в Україні: поняття, завдання, функції та структура. Суб'єкти, уповноважені на вчинення нотаріальних дій. Правовий статус нотаріуса. Особливості державної та приватної нотаріальної практики. Роль та компетенція Нотаріальної палати України.</p>	2
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	8
Всього	16

Практичні заняття

Тема і зміст практичного заняття	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Організація та діяльність суду, прокуратури, поліції	
Тема 1. Судова влада в Україні. Органи суддівського врядування.	2
Тема 2. Правовий статус суддів України.	2
Тема 3. Прокуратура України.	2
Тема 4. Національна поліція України та інші органи у складі МВС України.	2
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	8
Змістовий модуль 2. Організація та діяльність СБУ, НАБУ, ДБР, адвокатури та нотаріату	
Тема 5. Служба безпеки України.	2
Тема 6. Державне бюро розслідувань.	2

Тема 7. Національне антикорупційне бюро України.	2
Тема 8-9. Адвокатура України. Нотаріат в Україні.	2
Разом за змістовий модуль 2	8
Всього	16

Самостійна робота

Зміст	К-ть годин
Опрацювання літератури та нормативних документів, що визначають основні діяльності Конституційного Суду України. <i>Теоретичні завдання:</i> -застосування Закону України «Про Конституційний Суд України»; -організація роботи Конституційного Суду України.	2
Добір і самостійне опрацювання джерел з практики Конституційного Суду України за вибором здобувачів освіти. Опрацювати питання, що стосуються питань структури Верховного Суду України: 1) Велика Палата Верховного Суду; 2) Касаційний адміністративний суд; 3) Касаційний господарський суд; 4) Касаційний кримінальний суд; 5) Касаційний цивільний суд.	4
<i>Дослідницькі завдання:</i> Дослідницьке завдання 1. Ефективність судової влади в Україні Тема: роль судової влади у забезпеченні верховенства права в Україні. Мета проаналізувати сучасний стан судової системи України та оцінити її ефективність у контексті європейських стандартів. Напрями дослідження: структура судової влади: рівні та юрисдикції судів; проблеми незалежності суддів і впливу політичних факторів; досвід реформування судової системи (2024–2025 рр.); порівняльний аналіз із судовими системами Польщі, Німеччини чи Франції. Дослідницьке завдання 2. Взаємодія правоохоронних органів у протидії злочинності	2

<p>Тема: координація діяльності поліції, прокуратури, ДБР та СБУ у сфері кримінального переслідування.</p> <p>Мета: визначити проблеми взаємодії між різними правоохоронними органами та шляхи їх вирішення.</p> <p>Напрями дослідження: законодавче регулювання взаємодії між органами досудового розслідування; конфлікти компетенцій і підслідності; практичні приклади спільних розслідувань (аналіз конкретних справ); міжнародний досвід координації (ЄС, США).</p> <p>Дослідницьке завдання 3. Гарантії прав людини у діяльності судових і правоохоронних органів</p> <p>Тема: забезпечення прав і свобод громадян у процесі здійснення правосуддя та досудового розслідування.</p> <p>Мета: вивчити, як суди та правоохоронні органи дотримуються стандартів прав людини, визначених Конституцією України та Європейською конвенцією з прав людини.</p> <p>Напрями дослідження: право на справедливий суд (стаття 6 Конвенції); захист від незаконного затримання та тортур; судова практика ЄСПЛ щодо України; роль адвокатури у гарантуванні прав підозрюваних.</p>	
<p><i>Практичне завдання:</i></p> <p>Практичне заняття 1. Система судів України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему системи судів України. 2. Визначити різницю між загальними, адміністративними, господарськими та конституційними судами. 3. Розв'язати ситуаційне завдання: до якого суду потрібно звернутися, якщо оскаржується рішення міської ради про штраф за порушення благоустрою? 4. Обговорити роль Верховного Суду як найвищої судової інстанції. <p>Практичне заняття 2. Конституційний Суд України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитись із Законом України «Про Конституційний Суд України». 2. Скласти алгоритм звернення громадянина до КСУ. 3. Проаналізувати одне з рішень КСУ (на вибір викладача). 4. Обговорити: які наслідки має рішення КСУ для інших судів та органів влади? 	<p>4</p>

Практичне заняття 3. Органи прокуратури

1. Визначити основні функції прокуратури за Конституцією України.
2. Скласти схему структури органів прокуратури.
3. Розв'язати кейс: прокурор втрутився у цивільну справу для захисту прав неповнолітнього. Чи правомірні його дії?
4. Підготувати коротке повідомлення про сучасні проблеми діяльності прокуратури.

Практичне заняття 4. Адвокатура та правова допомога

1. Вивчити положення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».
2. Скласти таблицю: права та обов'язки адвоката
3. Обговорити кейс: адвокат відмовився від участі у справі через конфлікт інтересів. Як діяти суду?
4. Підготувати рольову гру «Адвокат — клієнт — суд».

Практичне заняття 5. Правоохоронні органи України

1. Порівняти функції поліції, НАБУ, ДБР і СБУ.
2. Скласти таблицю підслідності кримінальних правопорушень.
3. Розв'язати кейс: хто має розслідувати справу про отримання неправомірної вигоди суддею?
4. Провести дискусію: чи доцільно створювати єдиний координаційний орган для всіх правоохоронних структур?

Практичні (кейсові) завдання

Розв'язання ситуативних задач, які будуть надані викладачем

10 Кейсових завдань з навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи»

1. Компетенція судів. Громадянин подав позов про відшкодування моральної шкоди до державного органу. Суддя місцевого загального суду повернув позов, вважаючи, що справа належить до адміністративної юрисдикції. Визначте, який суд має розглядати цю справу, і обґрунтуйте рішення?
2. Судова система. До апеляційного суду надійшла скарга на рішення окружного адміністративного суду. Вкажіть порядок розгляду цієї

2

справи та назвіть суд касаційної інстанції у цій юрисдикції.

3. Органи прокуратури. Прокурор втрутився у цивільну справу на стороні позивача, посилаючись на суспільний інтерес. Чи відповідають його дії повноваженням прокуратури відповідно до чинного законодавства?

4. Поліція та її функції. Поліцейські провели обшук без ухвали суду, мотивуючи це «нагальною необхідністю». Оцініть правомірність дій поліції. У яких випадках допускається проведення обшуку без судового дозволу?

5. Адвокатура. Адвокат відмовився від захисту клієнта в ході судового розгляду, посилаючись на «втрату довіри». Проаналізуйте законність дій адвоката та порядок заміни захисника.

6. Конституційний Суд. Народний депутат звернувся до Конституційного Суду з клопотанням про офіційне тлумачення закону. Визначте, чи має депутат право на таке звернення, і опишіть процедуру розгляду.

7. Національне антикорупційне бюро (НАБУ). НАБУ розпочало досудове розслідування щодо судді, підозрюваного у хабарництві. З'ясуйте, який орган має надати дозвіл на притягнення судді до кримінальної відповідальності.

8. Державне бюро розслідувань (ДБР). ДБР отримало повідомлення про можливе перевищення службових повноважень працівниками поліції. Поясніть, чи входить така справа до підслідності ДБР, і на які норми закону слід послатися.

9. Служба безпеки України (СБУ). СБУ здійснило оперативно-розшукові дії щодо журналіста без погодження прокурора. Проаналізуйте правомірність дій СБУ та вкажіть, які гарантії захисту прав журналістів передбачені законом.

10. Суддівська етика. Суддя публічно коментував справу, що перебуває у його провадженні, у соціальних мережах. Оцініть, чи порушено норми суддівської етики, і вкажіть можливі дисциплінарні наслідки.

Неформальна освіта. На одній із запропонованих платформ : Prometheus, Coursera, **EdX**, Український інститут прав людини (Ukrainian Institute for Human Rights), Open University (Відкритий університет), **Міжнародний центр навчання з прав людини**, LinkedIn Learning студент може пройти курси з кримінально-виконавчого права і отримати сертифікат.

<p><u>Такий вид роботи викладачем може буде зарахований, як самостійна (індивідуальна) робота студента.</u></p> <p><u>Крім цього такий вид роботи дає можливість закрити процені заняття з дисципліни.</u></p> <p><u>Примітка : тема наданого сертифікату повинна відповідати темам, які студент пропустив з певних причин.</u></p> <p>Приклад: навчальна онлайн-платформа Ради Європи HELP (Human Rights Education for Legal Professionals (HELP) Programme) https://help.elearning.ext.coe.int. Навчальна онлайн-платформа пропонує користувачам онлайн-курси у сфері прав людини. Особливо корисною вона буде для фахівців юридичної сфери, які у своїй професійній діяльності опрацьовують питання, пов'язані із правами людини, і мають необхідність володіння відповідними знаннями європейських стандартів та кращих практик.</p>	
<p>Всього</p>	<p>14</p>

**РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ»**

1. Аналіз системи судів України. Підготуйте аналітичну довідку про структуру судової системи України. Визначте особливості компетенції кожної ланки судів та роль Верховного Суду. Обсяг: 2–3 сторінки.
2. Повноваження Конституційного Суду України. Проаналізуйте законодавчі підстави діяльності Конституційного Суду України та охарактеризуйте види його рішень. Наведіть приклади резонансних справ за останні роки.
3. Організація діяльності органів прокуратури. Опишіть структуру органів прокуратури, основні напрями їхньої діяльності та зміни, запроваджені останніми реформами.
4. Роль адвокатури у забезпеченні правосуддя. Дослідіть правовий статус адвоката, його права, обов'язки та гарантії незалежності. Підготуйте коротке есе про роль адвокатури у демократичній державі.
5. Функції Національної поліції України. Опишіть структуру поліції, основні

напрями її діяльності та проблеми, пов'язані з дотриманням прав людини у поліцейській практиці.

6. Компетенція Державного бюро розслідувань (ДБР). Визначте завдання, функції та підслідність ДБР. Наведіть приклади категорій злочинів, які розслідує цей орган.

7. Діяльність Національного антикорупційного бюро України (НАБУ). Охарактеризуйте повноваження НАБУ, механізми запобігання корупції та взаємодію з іншими антикорупційними органами (САП, НАЗК).

8. Міжнародне співробітництво правоохоронних органів. Дослідіть форми міжнародної правової допомоги у кримінальних справах. Опишіть участь України в діяльності Інтерполу.

9. Суддівська етика та дисциплінарна відповідальність суддів. Підготуйте повідомлення про принципи суддівської етики, зразки етичних порушень і механізми дисциплінарного контролю.

10. Захист прав людини у діяльності судових і правоохоронних органів. Проаналізуйте, як забезпечується дотримання прав і свобод громадян під час судового розгляду та досудового розслідування. Наведіть приклади рішень Європейського суду з прав людини щодо України.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, дискусії, мозкового штурму.

****В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо.*

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль/

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню 2-го семестру – іспит.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі здобувачів у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, аналіз законодавства, виконання і захист проєктів, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проєктів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимальний бал	10	20	10	20 (10 x 2)	10	30	100

ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції України, НАБУ, НАКЗ, ДБР, САП, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Зал судових засідань (ауд. 21), лабораторія «Криміналістики» (ауд. 23), наукова лабораторія «Правові проблеми запобігання та протидії корупції» (ауд. 13).
3. Відеоматеріали з каналу Youtube.
4. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи.
5. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
6. Наповненість сайту дистанційного навчання БНАУ (MOODL) (<https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=904>).
7. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проєктор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття та система судових органів в Україні.
2. Організація судочинства в Україні.
3. Конституційний Суд України: статус, повноваження, порядок діяльності.
4. Загальні суди: структура та юрисдикція.
5. Адміністративні суди: особливості організації та діяльності.
6. Військові суди: правове регулювання та компетенція.
7. Прокуратура України: статус, функції та завдання.
8. Органи досудового розслідування: види, повноваження, роль у кримінальному провадженні.
9. Органи внутрішніх справ: структура та основні завдання.
10. Служба безпеки України: правове положення та функції. Органи Державного бюро розслідувань: створення та функції.
11. Органи Національної поліції України: статус, основні напрями діяльності.
12. Органи з питань пробації: роль у виконанні кримінальних покарань.
13. Правовий статус суддів в Україні.
14. Правовий статус працівників правоохоронних органів.
15. Міжнародне співробітництво судових та правоохоронних органів.
16. Види кримінальних процесуальних дій, які здійснюють правоохоронні органи.
17. Забезпечення дотримання прав людини у діяльності судових та правоохоронних органів.
18. Антикорупційні органи в системі правоохоронних органів України.
19. Відповідальність судових та правоохоронних органів за порушення законодавства.
20. Сутність та значення судової реформи в Україні.
21. Поняття і види юрисдикції.
22. Роль Конституції України у формуванні судової системи.
23. Судова влада в системі органів державної влади.
24. Основні принципи діяльності правоохоронних органів.
25. Підстави та порядок призначення суддів.
26. Строки та умови здійснення судочинства.
27. Особливості розгляду кримінальних справ у суді.
28. Апеляційне та касаційне провадження: поняття, відмінності.
29. Суд присяжних: історія, правове регулювання, сучасний стан.
30. Організація діяльності прокуратури в кримінальному провадженні.

31. Правовий статус слідчого та його функції.
32. Оперативно-розшукова діяльність правоохоронних органів.
33. Законність та контроль у діяльності правоохоронних органів.
34. Правове регулювання діяльності Державної фіскальної служби України.
35. Повноваження Державної прикордонної служби України.
36. Система дисциплінарної відповідальності суддів.
37. Механізми забезпечення незалежності суддів.
38. Правила та порядок застосування заходів безпеки суддям і працівникам правоохоронних органів.
39. Відповідальність за порушення прав і свобод людини під час діяльності правоохоронних органів.
40. Участь громадськості в діяльності судових органів.
41. Роль адвокатури у судочинстві та правоохоронній діяльності.
42. Особливості розгляду адміністративних справ.
43. Види та порядок застосування запобіжних заходів у кримінальному процесі.
44. Поняття та види правопорушень, що розглядаються судовими органами.
45. Повноваження слідчого судді.
46. Роль і значення кримінальної політики у діяльності правоохоронних органів.
47. Охорона громадського порядку: законодавче регулювання та практика.
48. Кримінальна відповідальність працівників правоохоронних органів за зловживання владою.
49. Повноваження органів прокуратури у нагляді за додержанням законів.
50. Міжнародні стандарти судочинства і їх впровадження в Україні.
51. Порядок проведення судових засідань.
52. Поняття та види судових помилок.
53. Правові засади діяльності Державної служби охорони.
54. Порядок взаємодії судових та правоохоронних органів між собою.
55. Організація та діяльність Національного антикорупційного бюро України (НАБУ).
56. Поняття і роль оперативно-технічних заходів.
57. Система контролю за діяльністю правоохоронних органів.
58. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності посадових осіб правоохоронних органів.
59. Порядок оскарження рішень судів у кримінальних справах.
60. Механізми забезпечення права на захист у кримінальному процесі.
61. Використання електронних засобів у діяльності судів.
62. Порядок призначення і звільнення працівників правоохоронних органів.

63. Організація служб внутрішньої безпеки в правоохоронних органах.
64. Проблеми та перспективи розвитку судової системи України.
65. Міжнародне кримінальне правосуддя і роль України у ньому.
66. Поняття судочинства в справах неповнолітніх.
67. Особливості захисту прав потерпілих у кримінальному процесі.
68. Підстави і порядок тимчасового затримання особи правоохоронними органами.
69. Специфіка розслідування корупційних злочинів.
70. Повноваження слідчих органів у контексті боротьби з організованою злочинністю.
71. Порядок ведення досудового розслідування у кримінальному провадженні.
72. Роль і місце Державної служби з надзвичайних ситуацій у системі правоохоронних органів.
73. Принципи співпраці судових органів з іншими державними установами.
74. Правові основи забезпечення безпеки учасників судового процесу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Конституція України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к96-вр>
5. Кримінальний кодекс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Кримінальний процесуальний <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
7. Кримінально-виконавчий <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> 8. кодекс Кодекс адміністративного судочинства України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
9. URL: України. кодекс. України. URL: URL: URL: URL: Господарський процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
10. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України 23 червня 2005 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>

11. № 2713-IV. URL: Про Державну прикордонну службу України: Закон України № 661-IV від 03.04.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>
12. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
13. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
14. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України № 3782-XII від 23.12.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
15. Про Національну поліцію : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
16. Про Службу безпеки України: Закон України № 2229-XII від 25.03.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
17. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697 VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
18. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року № 3425 XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
19. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
20. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
21. березня Про Національну гвардію України: Закон України від 13 2014 року № 876 VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>
22. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
23. 2135-XII. URL: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
24. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 року № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр>
25. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
26. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
27. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 7 червня 2018 року № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>
28. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 року № 1798 –VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>

29. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text>
30. № 192-VIII. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text>
31. Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 березня 2002 № 3099-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14#Text>
32. року Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 року № 3352-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text>
33. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/9-вр-Text>
34. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
35. року Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
36. України: Про загальну структуру і чисельність Служби безпеки Закон України від 20 жовтня 2005 № 3014-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3014-15#Text>
37. року Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26 грудня 2002 року № 374-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text>
38. Про Національне центральне бюро Інтерполу: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 року № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-93-%D0%BF#Text>
39. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>
40. Правила адвокатської етики. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>

ОСНОВНІ

1. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник. МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. справ. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова. Харків. 2020. 512 с.

2. Конспект лекцій з дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Л.В. Баєва. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 230 с.
3. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.
4. Судові та правоохоронні органи України: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2025. – 24 с.
5. Судові та правоохоронні органи України: Навчально-методичний посібник. Ч.1. Ужгород: Вид-во Ужгородського національного університету, 2025. – 32 с.

ДОДАТКОВІ

1. Каркач П.М. Організація та діяльність органів прокуратури України: навч. посіб. / П.М. Каркач. Харків :Право, 2019. 500 с.
2. Тетарчук І. В. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. для підгот. до іспитів. Київ : ЦУЛ, 2019. 202 с.
3. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. у схемах і таблицях / Г. М. Степанова, А. С. Симчук, Н. С. Моргун, М. Й. Кулик. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 120 с.
4. Копча В.В. Правозахисна функція держав Центральної Європи: теоретичні та порівняльно-правові аспекти: Монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 396.
5. Фурса С. Інститут нотаріату в юридичній доктрині України: актуальні проблеми та перспективи розвитку. Право України. 2020. № 9. С. 11–19.
6. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРИ

1. Пошукові системи. URL: www.refine.org.ua: www.ukr.net: www.google.com.ua.
2. Енциклопедії і довідники: <http://vesna.sammit.kiev.ua/>, <http://www.slovnyk.org/Ink/dic.html>.
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Бази українського законодавства в Інтернет. URL:

www.lawukraine.com.

6. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.

7. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: www.me.gov.ua.

8. Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.

9. Бібліотека БНАУ <https://www.culonline.com.ua/> - за логіном bnau та паролем library.

10. Електронний архів-репозитарій БНАУ. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/>.

Клочко В.М. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Судові та правоохоронні органи» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»/ уклад. В.М. Клочко. Біла Церква: БНАУ, 2025. 28.

Клочко Володимир Миколайович

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж.

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БНАУ
09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01

